

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-3035/15-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola Lužec nad Vltavou, příspěvková organizace
Sídlo	1. máje 4, Lužec nad Vltavou, 277 06
E-mail právnické osoby	reditel@zs-luzec.cz
IČ	70989044
Identifikátor	600047687
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Josefem Švejcarem, ředitelem školy
Zřizovatel	Obec Lužec nad Vltavou
Místo inspekční činnosti	1. máje 4, Lužec nad Vltavou, 277 06
Termín inspekční činnosti	5. 1. 2016 - 8. 1. 2016

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou (dále ZŠ), a školní družinou (dále ŠD) podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP); zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (dále RVP) podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 sb., ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 5 školského zákona.

Hodnoceným obdobím byly školní roky 2014/2015 a 2015/2016 do termínu inspekční činnosti. Posouzení vývoje a tendencí se vztahují i k posledním výstupům České školní inspekce (dále ČŠI) – poslední inspekční činnost proběhla v dubnu 2014.

Charakteristika

Zaměření školy a základní vzdělávací a organizační dokumenty školy nebyly od poslední inspekční činnosti zásadním způsobem změněny. Struktura žáků školy a účastníků vzdělávání ve školní družině se příliš nemění. Na začátku školního roku 2015/2016 škola

vykázala 153 žáky, což je minimální počet stanovený právním předpisem. Tendence v počtu žáků je mírně klesající. Kapacita ŠD (60 účastníků zájmového vzdělávání) je ve dvou odděleních naplněna na 88 %.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Od 1. července 2014 byl do funkce ředitele školy po konkurzním řízení jmenován stávající ředitel. Ve snaze modernizovat proces vzdělávání přijal záměr předcházející ředitelky a rozhodl o zavedení výuky matematiky tzv. „Hejného metodou“ (dále HM) na celém prvním stupni ZŠ od začátku školního roku 2015/2016. Po dvouměsíční vnitřní diskusi ve škole (březen a duben 2015) byly pořízeny příslušné učební texty včetně metodických materiálů a učitelům byla zadána individuální příprava pro zvolenou metodu. Ředitelovu rozhodnutí však nepředcházely další důležité kroky. Výuka HM nebyla dosud podpořena formalizovanou vnitřní metodickou činností – v žádné jiné vzdělávací oblasti neproběhla diskuse na téma konstruktivistické vzdělávání (ve škole nejsou zřízeny metodické orgány). Kromě samostudia pedagogů nebylo ve školním roce 2014/2015 další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) specificky zaměřeno na HM, žádný z pedagogů se neúčastnil pořádaných vzdělávacích akcí s tematikou HM. Až v listopadu 2015 čtyři učitelé absolvovali akreditovaný vzdělávací program „Základy Hejného vyučovací metody“ v rozsahu čtyř hodin. Plán DVPP pro školní rok 2015/2016 má formální charakter, uvedeným směrem zaměřená metodická příprava nebyla mezi stanovenými prioritami. Před rozhodnutím ředitele školy nebyli do procesu přípravy na zavedení HM aktivním informováním a snahou po ztotožnění se s touto inovativní metodou zapojeni zákonní zástupci žáků (individuálně na třídních schůzkách ani prostřednictvím ustanovené školské rady). Ředitel nekonzultoval před svým rozhodnutím s některým z odborníků pro danou záležitost (společnost H-mat; blízká škola v regionu pilotující danou metodu a učebnice apod.). Nesystémovým řídicím krokem (vzhledem k jednomu ŠVP) bylo i „zrušení“ výuky danou metodou v aktuální druhé třídě po dvou měsících. Zavedená výuka HM nebyla systematicky podpořena úpravou vnitřních předpisů školy (např. platná pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků neodpovídají filozofii výuky HM - pro hodnocení výsledků vzdělávání žáka klasifikačním stupněm „1“ je podmínkou ovládnutí požadovaných faktů, pojmů a definic). Příprava učitelů na přechod výuky HM na druhý stupeň školy nebyla dosud zahájena. V důsledku uvedených organizačních, personálních a řídicích podmínek ČŠI hodnotí způsob zavedení výuky HM jako rizikový.

Positivem v řídicí činnosti bylo zavedení seznamování zákonných zástupců s průběžnými výsledky vzdělávání žáků prostřednictvím elektronické žákovské knížky. Zde používaným mezistupňům (mínusy) nebyla přizpůsobena pravidla hodnocení ve školním řádu. Škola nemá stanoven systém domácí přípravy žáků, každý vyučující přistupuje k domácí přípravě individuálně.

Ředitelem přijímaná opatření pro zvyšování kvality průběhu a výsledků vzdělávání a komunikace (individuální a skupinová jednání s učiteli, úprava pravidel hodnocení, efektivita kontrolních aktivit, jednání se zákonnými zástupci, jednání se zřizovatelem, systém a průběh DVPP, personální politika a další) byla dosud málo účinná a se zákonnými zástupci nedostatečně projednaná. Tuto skutečnost dokládá mimo jiné pobídka ředitele školy předsedkyni školské rady, že pokud nebudou postačovat jeho odpovědi a výklady, nechť je požádána o kontrolu ČŠI.

Z podnětu zákonných zástupců žáků pátého ročníku a školské rady k prošetření adekvátnosti pedagogických postupů a metod ve výuce předmětu přírodověda provedli ředitel školy

a jeho zástupkyně několik hospitací a rozbor písemných testů zadávaných v tomto ročníku ve zmíněném předmětu. Vedení školy zjistilo i závažné jevy (nepřipravenost učitele, pozdní příchod aj.). Po upozornění zákonných zástupců na údajné známky šikany ze strany učitele ředitel po prošetření vyvodil závěr, že se o šikanu nejednalo. Na základě výsledků kontroly ředitel přijal opatření, doporučil vyučujícímu bez odborné kvalifikace změnit vzdělávací strategie, upravit způsob zadávání a kritéria hodnocení domácích úkolů v souladu s možnostmi žáků, zredukovat rozšiřující učivo a předložit tematické plány zpracované v souladu se ŠVP pro aktuální školní rok. Ředitel školy při řešení připomínek zákonných zástupců k formě a hodnocení domácích úkolů podaných prostřednictvím školské rady nestanovil řídicí či kontrolní postup zajišťující objektivnější posouzení náročnosti zadávaných domácích úkolů, prověrek a seminárních prací v předmětu přírodověda. Také dostupnost úkolů zadávaných prostřednictvím webových stránek nebyla systémově zajištěna (na rozdíl od zaslání týdenních výpisů klasifikace zákonným zástupcům bez přístupu do elektronického systému není obdobně řešeno zadávání domácí přípravy a úkolů). Hodnocení zadaných referátů není v předložené průběžné klasifikaci žáků ve školním roce 2015/16 zaevidováno. Vzhledem k průběhu vzdělávání sledovaného inspektory ČŠI byla přijatá opatření ředitele školy jen výběrově účinná. Ředitel školy také nedoložil, že aktuálně prokazatelně usiluje o zajištění výše uvedené výuky odborně kvalifikovaným pedagogem.

Výchovně vzdělávací činnost prvního oddělení ŠD probíhá v samostatně zřízené učebně ve dvou spojených místnostech určených pro herní a pracovní aktivity účastníků. Kontrola krajské hygienické stanice kladně posoudila předepsané prostorové podmínky v těchto účelových prostorách. Zjistila však přílišnou vlhkost zdiva a opadávání omítky. Ředitel školy přijal opatření – naplánoval stavební opravu s termínem do 31. srpna 2016. Účastníci druhého oddělení se vzdělávají po vyučování v kmenové třídě, kde je pro tyto účely zařízen menší koutek vybavený sedací soupravou a kobercem určený pro odpočinek, relaxaci i hry účastníků. Vychovatelky využívají pro aktivity účastníků také další prostory. V aktuálním školním roce není z důvodu rekonstrukce možné užívat školní hřiště a zahradu, v případě příznivého počasí probíhají pohybové a sportovní aktivity na nedalekém obecním hřišti nebo během vycházek v okolí školy. Stávající materiální podmínky pro činnost ŠD vyžadují zlepšení.

Celkově podmínky k realizaci vzdělávacích programů měly nevyhovující úroveň.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Sledované vyučovací jednotky matematiky měly z pohledu naplňování principů HM, efektivnosti, dodržování didaktických zásad a užívání moderních pedagogických postupů velmi rozdílnou úroveň v závislosti na přístupech jednotlivých učitelů. Zásady vzdělávání HM byly nejzřetelněji naplňovány v pátém ročníku – aktivní učení, důraz na spolupráci a odůvodňování postupů a výsledků žákem, alternativní postupy, příprava učebních pomůcek, pracovní návyky žáků, operativní reakce vyučující na aktuální průběh vzdělávání a další prvky prokázaly možnost zavedení této metody i ve vyšších ročnících než v první třídě. Ostatní sledovaná výuka matematiky na prvním stupni měla spíše charakter různého podílu využívání jednotlivých postupů HM a jí odpovídajících učebních textů a materiálů – výuka netvořila systém. Vyskytly se i prvky odporující dané metodě (pasivní zpětné vazby – kontrola správnosti pouze učitelem, chybějící práce s chybou, požadavek na mechanické uplatňování algoritmů apod.). Výuka matematiky na druhém stupni byla vedena tradičními formami a metodami, opět velmi rozdílně - s vysokou závislostí její efektivnosti na jednotlivých vyučujících.

Výuka předmětu přírodověda ve čtvrtém a pátém ročníku probíhala formou málo účelného frontálního vyučování. Společným znakem hodin byl převažující výklad učitele doplňovaný řízeným rozhovorem se žáky. Při výkladu byla užívána odborná terminologie učitelem nepřizpůsobená věku, schopnostem a znalostem žáků. Učebnice a pracovní sešity, které mají žáci k dispozici, nebyly při sledované výuce využívány. Jedinou žákovskou učební pomůckou byly sešity, kam si během výuky žáci zaznamenávají poznámky z vyloženého učiva. Úroveň těchto záznamů je rozdílná. Zápisy některých žáků jsou nepřesné, nekompletní, obsahují formální i faktické chyby. V případě absence si žáci učivo do sešitu dopisují nebo jim učitel rozdává kopie zápisu. Znalosti a vědomosti žáků byly ověřovány pouze na základě těchto zápisů. Kontrolní činnost učitele v sešitech ČŠI nezaznamenala. Některé pojmy, jejichž vysvětlení je v písemných testech učitelem vyžadováno, nejsou v sešitech správně zaznamenány. Rozvržení aktivit a činností žáků během sledovaných hodin bylo neefektivní (např. během psaní opakovacího testu většinou žáků učitel nezdal žádnou doplňkovou práci těm, kteří z důvodu dřívější nepřítomnosti test nepsali). Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků se nevyskytovalo vůbec. Ani v další sledované výuce na prvním stupni se nevyskytla systémová příprava na samostatnou formu zpracování a prezentaci „seminárních prací“ zadávaných žákům v předmětu přírodověda. Také další výuka vedená učitelem přírodovědy např. v předmětu pracovní činnosti se vyznačovala nepřipraveností a nesystematičností. Absence základních pedagogických zásad včetně zásady přiměřenosti a aktivity žáka se projevovala také ve struktuře vyučovacích jednotek. Témata výuky odpovídala učivu obsaženému v ŠVP. Formy, metody výuky a způsoby ověřování dosažených znalostí a vědomostí žáků v písemných testech byly však nepřiměřené, zadání a otázky nevhodně formulované s ohledem na schopnosti a vědomosti žáků mladšího školního věku.

Výuka tělesné výchovy probíhala v prostorách mimo areál školy. Měla standardní úroveň. Nepřipravenost žáků (vhodná obuv) byla na hranici bezpečnosti při nácviku gymnastických prvků.

Opakovaným negativním jevem ve sledované výuce byl některými učiteli kladený nepřiměřený důraz na domácí přípravu žáků namísto aktivních postupů utvrzení a procvičení v hodinách.

Průběh vzdělávání měl celkově úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Kromě běžných prostředků k průběžnému sledování výsledků vzdělávání (sdílený elektronický systém záznamu klasifikace, jednání pedagogické rady, individuální záznamy učitelů...) škola v rámci dostupných plošných i výběrových šetření ČŠI sledovala úspěšnost žáků.

Ředitel ani jiný orgán školy dosud systematicky nehodnotil průběžné výsledky vzdělávání matematiky na prvním stupni HM.

Při hodnocení předmětu tělesná výchova na druhém stupni ve skupině chlapců využívá vyučující kritéria uvedená ve výkonových tabulkách, které sám „pro vlastní potřebu“ stanovil. Po podnětu zákonných zástupců jejich hodnoty upravil. Tabulky nejsou součástí školního řádu ani ŠVP. Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků ve školním řádu jsou stanovena správně jednotně pro všechny žáky, ve výuce tělesné výchovy vedené jiným vyučujícím ve skupině dívek však nejsou tabulky užívány. Dle sdělení ředitele školy mají „tabulky“ motivační charakter. Platný RVP však uvádí odlišnou interpretaci motivačního

hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků. Používané postupy hodnocení však motivační účinky nemělo (případy, kdy žák má v průběžné klasifikaci tři nedostatečné v řadě, nedostatečná klasifikace za jednotlivý úkon - přeskok apod.). Dle průběžné klasifikace jsou žáci převážně hodnoceni za zvládnutí pohybových dovedností. Nejsou hodnoceny v ŠVP uvedené výstupy umožňující zažít úspěchu každému žákovi (i méně talentovanému), např. při organizování her, turnajů a soutěží, přípravě a vedení rozcviček, posilovacích a kondičních cvičení, referátech apod. Užívaným nevhodným postupem není naplňováno pravidlo stanovené školním řádem – „...výsledky jsou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň...zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů ŠVP, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům...“.

Také při hodnocení vzdělávání v přírodovědě zaznamenala ČŠI z věcného, didaktického a psychologického hlediska nesprávné postupy (žák má od začátku školního roku pouze sedm nedostatečných, v hodnocení prověrky za stejný počet udělených bodů byla použita různá klasifikace apod.).

Celkově mají výsledky školy z hlediska úspěšnosti žáků velmi nízkou úroveň. To dokládají např. tyto údaje:

- v prvním pololetí školního roku 2014/2015 pět žáků první třídy neprospělo
- 72 % žáků osmé třídy ve druhém pololetí školního roku 2014/2015 mělo ohrožený prospěch (klasifikace „čtyřkou či pětkou“), 67 % žáků třídy v předmětu chemie
- 38 % žáků druhého stupně mělo ve druhém pololetí školního roku 2014/2015 ohrožený prospěch v matematice, v osmé třídě to bylo 61 %
- u 64 % žáků páté třídy aktuálního školního roku se v průběžné klasifikaci z přírodovědy vyskytla „čtyřka či pětka“
- účinná opatření ředitel dosud nepřijal

Výsledky vzdělávání mají úroveň vyžadující zlepšení.

Závěry

- a) Modernizace podmínek vzdělávání se projevila v zavedení elektronických vnitřních i vnějších informačních a administrativních systémů (zahrnující průběžnou informovanost zákonných zástupců o klasifikaci).
- b) Zásadním nedostatkem jsou v personální oblasti – vzdělávání zajišťuje učitel bez odborné kvalifikace a ředitel školy nepřijímal opatření k zajištění výuky odborně kvalifikovaným pedagogem; dále v nesystematickém zavedení inovativního způsobu výuky a v aplikaci pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků. ČŠI zjistila slabé stránky v několika prvcích řídicí práce a ve výsledcích vzdělávání – byly zaváděny nové organizační prvky (vzdělávací strategie v oblasti matematiky) bez úprav souvisejících vnitřních předpisů a dokumentů (školní řád, plán DVPP, ŠVP), přijímaná opatření po zjištění negativních jevů byla málo účinná, škola nemá systém domácí přípravy žáků, vysoký je podíl žáků s ohroženým prospěchem.

- c) Pro zlepšení zjištěného stavu ČŠI navrhuje ustanovit metodický orgán matematiky s kompetencemi sledování a vyhodnocování zavedení HM, aktivní zapojení učitelů do DVPP, připravit podmínky pro návaznost HM na druhém stupni; pro úpravy vnitřní dokumentace využít metodické pomůcky MŠMT a ČŠI, zintenzivnit práci s žáky s ohroženým prospěchem v procesu výuky, hodnotit kvalitu a výsledky výuky a následně přijímat účinná opatření ke zlepšení stavu a kontrolovat jejich plnění.
- d) Oproti zjištěním a hodnocením školy v roce 2014 se zhoršil stav DVPP (vhodnost zaměření pro potřeby školy) a efektivní komunikace školy se zákonnými zástupci a zřizovatelem. Na prvním stupni byla zahájena výuka matematiky Hejného metodou.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje

- do 30 dnů odstranění zjištěných nedostatků podle Závěrů písm. b) - v personální oblasti; dále v obsahu dokumentů, vnitřních předpisů a postupů pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a zaslání zprávy o odstranění,
- do 30 dnů přijetí opatření ke zlepšení stavu podle Závěrů písm. c).

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina Základní školy Lužec nad Vltavou, příspěvková organizace, čj. 156/2012
2. Rozhodnutí KÚ Středočeského kraje čj. 048303/2015/KUSK
3. Výpis správního řízení MŠMT čj. MSMT-26615/2014-2 o změně v rejstříku škola a školských zařízení – změna ředitele školy
4. Dlouhodobý plán – koncepční záměry a úkoly v období 2015 – 2017, ze dne 1. září 2015
5. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání čj. 490/2007 s motivačním názvem „Škola Robinsona Crusoa“ včetně Dodatků č. 1 až 10
6. Plán DVPP na školní rok 2014/2015; Plán DVPP na školní rok 2015/2016
7. Školní řád čj. 136/2012 a jeho součást Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků čj. 62/2012
8. Protokol o kontrole krajské hygienické stanice čj. KHSSC 56588/2015
9. Zpráva ředitele školy o odstranění nedostatků z protokolu čj. KHSSC 56588/2015
10. Zadání úloh testů z přírodovědy, školní rok 2015/2016, jejich zpracování a hodnocení
11. Sešity žáků V. třída, přírodověda, školní rok 2015/2016
12. Matrika školy, stav ke dni 8. leden 2016
13. Rozvrh hodin, stav ke dni 8. leden 2016
14. Třídní kniha V. třídy, školní rok 2015/2016, stav ke dni 8. leden 2016
15. Personální dokumentace školy, stav ke dni 8. leden 2016
16. Komunikace ředitele školy se zřizovatelem a předsedkyní školské rady, stav ke dni 8. leden 2016
17. Výpisy z elektronických žákovských knížek, výběr, školní rok 2015/2016
18. Klasifikační záznamy pedagogů, výběr, školní rok 2015/2016
19. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2014/2015

20. Zpracování úkolu „Kontrola hodnocení testů a písemných prací v hodinách přírodopisu 5. ročníku, zástupce ředitele školy, z 18. prosince 2015
21. Zápis z jednání ČŠI a ředitele školy ze dne 8. ledna 2016
22. Žádost o provedení kontroly, OÚ Lužec nad Vltavou ze dne 30. listopadu 2015 včetně příloh
23. Inspekční zpráva čj. ČŠIS-855/14-S

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Kumstýř v. r.

Mgr. Iveta Hroudová, školní inspektorka

Hroudová v. r.

PaedDr. Jarmila Tóthová, školní inspektorka

Tóthová v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Nulíčková v. r.

V Nymburku 15. ledna 2016

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Josef Švejcar, ředitel školy

Švejcar v. r.

V Lužci nad Vltavou dne 8. února 2016